

Ніч, я на самоті, за замкненими дверима, за куленепробивною шибкою. А зовні — Нью-Йорк у безпросвітних лабетах січня. Протягом останніх двох років я шість разів на тиждень приходив сюди за годину до півночі, а виходив уранці о восьмій. Задоволення не відчував, невдоволення теж. У приміщенні тепло, робота нескладна, розмовляти майже не доводилось.

Робочі обов'язки залишали мені час на мої вподобання, ніхто мною не командував, не змінював звичний нічний розпорядок. Витративши годину на «Програму переговорів», я розрахував свої ставки на завтра. Це бадьорий часопис, пишуть там жваво, у майбутнє дивляться впевнено, відновлюючи надію у кожному наступному номері.

Я закінчив обчислення, урахувавши час, вагу, відстань, сонячність, дощ, і взявся за книжку — у мене завжди під рукою стос на мій смак. А на поживу тілесну я мав сандвіч і пляшку пива, які купив по дорозі на роботу. Двічі за ніч я робив гімнастичні вправи для рук, ніг і живота. Попри мій сидячий спосіб життя, я у свої тридцять три роки міцніший і в кращій фізичній формі, ніж був у двадцять. Просто зростом я ледь дотягаю до метра вісімдесят, а важу вісімдесят чотири кілограми. Люди дивуються, коли чують, що я так багато важу. Моє самолюбство від цього не страждає. Я б хотів мати вищий зріст. Жінки, бува, казали, що у мене хлоп'яча зовнішність. Я не вважав це компліментом — за матусею я не тужив. Як і більшість чоловіків,

я волів бути схожим на чолов'яг того типу, що грають у телевізорі капітанів морських піхотинців або ватажків зухвалих авантюристів.

Я працював з арифмометром, підсумовуючи для наступної зміни баланс дня. Коли я бив по кнопках, машина дзиччала, наче величезна сердита комаха. Звук, який спочатку мене дратував, тепер став звичним — ритмічний і заспокійливий. За швидкою з'явився п'ятьма готельний вестибюль. Керівництво економило на електриці, власне, як і на всьому іншому.

Куленепробивну шибку на рецепції встановили після того, як мого попередника відлупцювали та пограбували вже вдруге. Нічному портьє наклали сорок три шви. Він змінив сферу діяльності.

Цю роботу я отримав завдяки тому, що мати спонукала мене пройти річний курс із діловодства у коледжі. Вона була дуже наполеглива. Мовляв, за чотири роки навчусь хоч чогось корисного. Я закінчив коледж одинадцять років тому, моя мати на той час уже померла.

Готель називався «Сент-Огастен». Важко сказати, чому перший власник назвав його так: сумував за півднем чи мав якийсь незбагнений релігійний мотив.¹ На стінах не було жодного розп'яття, і лише чотири горщики з каучуконосними рослинами у занехаяному вестибюлі натякали на можливий зв'язок з тропіками. Хоча зовні готель був досить респектабельним, насправді він бачив кращі часи. Як і його клієнти. За проживання вони платили помірно, тож небагато очікували навзаєм. За винятком двох-трьох гостей, що тинялися допізна, я майже ні з ким не мав нагоди

¹ Сент-Огастен — місто у на півдні США у штаті Флорида, перекладається як «Святий Августин».

розмовляти. Я ходжу на роботу не теревені правити. Доводило часто на пульті не спалахувало жодної лампочки за ніч.

Мені платили сто двадцять п'ять доларів на тиждень. Жив я у кімнаті з кухонькою та ванною на Східній вісімдесят першій вулиці.

За ніч мене потурбували тільки раз — опісля першої години згори спустилася повія, тож мені довелося відчиняти їй вхідні двері. Я і гадки не мав, до кого вона приходила, бо ще не чергував, коли вона тут з'явилась. Збоку від вхідних дверей була кнопка дзвінка, що автоматично їх відчиняла, але минулого тижня пристрій зламався. Холодне нічне повітря перехопило мені дух, тож я з полегшенням зачинив двері та повернувся на робоче місце.

На моєму столі лежала «Програма перегонів», розгорнута на завтрашньому розкладі перегонів у місті Гаялія. Теплий вакаційний південь. Я вже зробив свій вибір: Прощена Глорія у другому заїзді. В останніх трьох забігах ця кобилка програла, але восени непогано відскакала на півночі, хоч і знизилася в рейтингу. Ймовірні шанси були п'ятнадцять до одного.

Я завжди був азартним гравцем. Коли вчився у коледжі, то здебільшого жив з гри в покер зі студентською братією. А коли працював у Вермонті, грав у покер щотижня, аж допоки звідти не поїхав — за моїми підрахунками, вигравши кілька тисяч доларів. Утім, з того часу мені не дуже щастило.

Власне, саме пристрасть до азартних ігор привела мене у готель «Сент-Огастен». Коли мене вперше занесло до Нью-Йорка, я випадково познайомився у барі з букмекером. Він жив і вів свої діла прямісінько у готелі. Букмекер позичав мені гроші, і наприкінці кожного тижня ми розраховувалися. Готель з дешевих, терпимих, адже з моїм

фінансовим становищем не до розкоші. Коли я заборгував йому п'ятсот доларів, він скасував кредитування. «На твоє щастя, — повідомив букмекер, — тут щойно звільнився з роботи нічний порт'є, і менеджер шукає нового». А ще він сказав, що з вигляду й бесіди я людина освічена, до того ж він точно знає, що додавати й віднімати я вмію. На роботу я погодився, проте знайшов інше житло. Цілодобово стирчати у «Сент-Огастені» — це вже занадто для кого завгодно. Я щотижня виплачував букмекеру частину боргу зі своєї зарплатні. Коли я виплатив давній борг, він знову почав мені позичати. Тепер я винен йому лише сто п'ятдесят доларів.

Як ми спочатку й домовлялися, я щоночі записував свої ставки на день, вкладав папірець у конверт і залишав його у чарунці на рецепції. Він ніколи не прокидався раніше одинадцятої ранку. Я вирішив поставити п'ять доларів. Якщо коняка прийде першою, це зменшить мій борг наполовину.

На «Програмі перегонів» лежала розгорнута на псалтирі Гедеонова Біблія. Я походив з релігійної родини і виховувався на Святому Письмі. Моя віра в Бога вже не така щира, як раніше, але я все одно любив почитувати Біблію. Також на моєму столі лежали «Мерзенна плоть» Івліна Во та «Олмейрова примха» Конрада. За два роки сидячої роботи я здобув загальну освіту з англійської та американської літератур.

Знову сівши за арифмометр, я глянув на Біблію, що лежала розгорнутою на «Програмі перегонів». «Хваліте Його за діла Його великі! — прочитав я. — Хваліте Його по великості величчя Його! Хваліте Його при голосах трубних! Хваліте при псалтирі і гусях! Хваліте Його хором і при тимпанах! Хваліте Його при струнах і органах!»¹

¹ Із Псалма 150 (пер. П. Куліша та І. Пулюя).

«Годиться для Єрусалиму, — подумав я. — Але де ти візьмеш тимпани у Нью-Йорку?» Високо вгорі, пронизуючи виском сталь і бетон, перетинав місто реактивний літак. Судячи з полярної осі, тримав курс на Карачі. Я слухав, уявляючи тишу на борту, мовчазних чоловіків за панеллю приладів, мерехтливий екран радара, що сканує нічне небо. «Господи», — сказав я вголос.

Закінчивши з арифмометром, я відсунув стілець, узяв аркуш паперу, поклав його на коліна і став дивитися прямо перед собою на календар, що висів на стіні. Потім став потроху підіймати аркуш угору. І лише високо на рівні грудей, майже біля підборіддя, він опинився в межах мого зору. Тож дива тієї ночі не сталося. «Господи», — повторив я, зім'яв аркуш і жбурнув його у кошик для сміття.

Я склав підготовлені рахунки у невеличкий акуратний стос, потім почав розкладати їх в алфавітному порядку. Працював я автоматично, думаючи про щось інше, і не звертав уваги на те, яким числом вони датовані. І тут мене ошелешило. 15 січня. Своєрідна річниця. Я болісно посміхнувся. Це сталося рівно три роки тому.

2

У Нью-Йорку було хмарно, та коли ми, тримаючи курс на північ, пролетіли Пікскілл, уже розпогодилося. На пагорбах, що пропливали долі, виблискував на сонці сніг. Я завчасно прилетів в аеропорт Тетерборо на маленькій «Сесні», щоби забрати пасажирів, які замовили чартерний рейс до Нью-Джерсі, і чув, як вони позаду мене радіють небесній блакиті й пороші. Ми летіли низько, менше ніж дві тисячі метрів над землею, і поля утворювали чітко окреслену шахову дошку з чорними деревами на тлі чистого білого снігу. Завжди полюбляв такі польоти. Можливість розрізняти фермерські будинки, хитросплетіння доріг і струмочків робили цей короткий рейс по-домашньому затишним. Північна область штату Нью-Йорк чудова, і з землі, якщо поглого зимового дня дивитися на неї з неба, відкривається один з найпрекрасніших краєвидів, доступних зору людини. Я вкотре радів, що так і не піддався спокусі влаштуватися в одну з великих авіакомпаній, де більшу частину життя проводиш на висоті десять тисяч метрів, а світ під тобою — це лише безкрає море хмар або віддалена розпливчаста мапа, що повільно розгортається внизу.

Пасажирів було тільки троє — родина Вейлсів: мати, батько та їхня донька років дванадцяти-тринадцяти, на ім'я Діді, тілиста й кривозуба. Усі вони були завзятими лижниками, і я вже доправляв їх туди й назад чотири чи п'ять разів. До Берлінгтона було регулярне авіасполучення, але містер Вейлс, за його словами, був надто зайнятою людиною і не завжди

міг знайти вільний час, який збігався би з розкладом авіарейсів. Він володів рекламною фірмою в Нью-Йорку, тож любив розкидатися грошима. Мені лестило, що, замовляючи чартерний рейс, він завжди просив тільки мене. Частково, а може, й цілковито, це було пов'язано з тим, що я час від часу катався з ними на лижах у Стоу, Шугарбуші і Мед-Рівері, водив їх трасами, які знав краще за них, і періодично тактовно підказував, як вони можуть покращити свої результати. Вейлс і його дружина, — сувора, спортивної статури нью-йоркська жінка, — запекло змагалися одне з одним і спускалися схилами занадто швидко, часто не контролюючи себе. Я провіщав, що сьогодні-завтра хтось в їхній родині врешті-решт зламає собі ногу. Те, наскільки вони розлучені одне на одного, я розрізняв за інтонаціями, з якими вони в той чи інший момент промовляли слова «люба» і «любий».

Діді була серйозною дитиною, ніколи не всміхалася і завжди тягала із собою якусь книжку. За словами її батьків, вона починала читати, ледь пристебнувшись до крісла, а припиняла лише тоді, коли літак зупинявся на смузі. Під час цього польоту вона була занурена у «Буремний перевал». У дитинстві я теж читав усе, що потрапляло під руки, і якщо мати була мною незадоволена, вона казала: «Ах, Дугласе, не поведься мов книжковий персонаж», тож мені було цікаво відстежувати рік за роком, що саме читає Діді.

Вона була найкращою лижницею в родині, але на всіх спусках батьки змушували її волоктися позаду. Одного ранку, коли сильно сніжило, а старші Вейлси мучилися похміллям після коктейльної вечірки, я катався з нею на лижах наодинці, і вона здавалася зовсім іншою дівчинкою — блаженно всміхалася і раділа втечі, мов маленьке звірятко, якого зненацька випустили з клітки.

Вейлс був щедрим чоловіком і після кожного рейсу щось мені дарував: светр, нову пару лижних палиць, портмоне